

- pagina 2 - Pastorale liefdesbrief
- pagina 7 - Humor is ... lachen om een prent
- pagina 8 - Kerk na corona (1) - Wat hebben we geleerd?

Kerk in Zoetermeer

Uitgave van de Protestantse Gemeente Zoetermeer

5e jaargang | nummer 8 | oktober 2021

Humor is niet hetzelfde als 'lachen geblazen'

Het grappige is dat een eenduidige definitie van het begrip humor nog moet worden bedacht. Want waar ligt de grens tussen humor en ironie, cynisme, iemand op het verkeerde been zetten? Vrijwel iedereen is het er wel over eens dat humor een balans zoekt met ernst. Sterker nog: de lach is vaak het masker van de smart.

Het relaterend karakter van humor kan helpen spanning of conflict in één klap op te lossen. Een belangrijk aspect ervan is dan ook zelfspot. Neem het leven, maar vooral ook jezelf, niet altijd zo serieus.

Humor en het beleven ervan is altijd een heel persoonlijke zaak. Wat ik leuk of grappig vind, vind jij flauw of banaal en omgekeerd. Daarom is het van belang tot op zekere hoogte rekening te houden met gevoeligheden die bij een ander kunnen leven.

Humor kan vaak ook een uitstekend middel zijn om iemand, een persoon of een organisatie zoals bijvoorbeeld de kerk, in de spiegel te laten kijken. Door naar jezelf te kijken word je geconfronteerd met het beeld dat jij bij de ander oproept. Zeer leerzaam vaak!

In de middeleeuwse visie was de lach lang verdacht

Humor en religie

Dat brengt me bij de vraag hoe het gesteld is met humor in relatie tot godsdienst, de Bijbel of God. Volgens een remonstrantse campagne van een paar jaar geleden 'kan God wel tegen een grapje'. Maar hoe grappig is God dan? En zijn er in de Bijbel sporen van humor of grappen te vinden? Verderop in dit nummer wordt daar op ingegaan.

In de praktijk ligt het voor nogal wat mensen gevoelig om humor te zien in Gods handelen of in bijbelse situaties. De middeleeuwse

opvatting dat geloven zó'n serieuze zaak is dat lachen er zeker niet bij hoort, lijkt nog altijd sterk verankerd in het denken van veel kerkmensen.

In de middeleeuwse visie was de lach lang verdacht, want het zou een ingang voor de duivel zijn en zelf zou Jezus zelfs nooit gelachen hebben.

Maar er zijn ook steeds meer mensen die met zelfspot, niet in het minst ook over religieuze zaken, minder moeite hebben. Zij herkennen de humor in bijbelse situaties, in de natuur en in 'toevalligheden' in het dagelijks leven. Vaak hoor je dan: 'dat heeft zo moeten zijn', wat dat ook betekent. De moderne mens heeft de laatste decennia ook meer gevoel gekregen voor dergelijke symboliek, ook wel 'de glimlach van God' genoemd. Een aansprekend voorbeeld daarvan is het verschijnen van een enorme regenboog in Orlando in juni 2016, toen de schietpartij in een homoclub in deze Amerikaanse stad werd herdacht.

Als je om jezelf kunt lachen, treedt er ontspanning op

Relativerende blik

Volgens sommige deskundigen levert humor het vermogen en de kans als het ware uit jezelf te treden en jezelf en de omstandigheden van je leven van buitenaf

Ik moest even denken, toen zei ik: Het is bewonderenswaardig en sterk van jullie, van jou. Niet van mij hoor, zei ze. Je krijgt kracht. Het klinkt misschien gek, maar voor mij was het een teken dat God er toch was. Weer lachen maakt je lichter, geeft lucht.

Dit is een flard uit een van die gesprekken in al die jaren van pastorale bezoeken die ik mocht afleggen. Het is niet het enige waarin lachen en humor de toon zetten. Meer dan eens merkte ik

DE KRACHT VAN HUMOR

TUSSEN EEN LACH EN EEN TRAAAN
LEIDT HUMOR EEN WANKEL BESTAAN
EEN MENS MET HUMOR HEEFT HET HART
DAT LACHEND DE ZWAARTEKRACHT TART

te zien. Dat kan gebeuren met de taal, een vertelling, maar ook met een tekening, die we dan meestal cartoon noemen. De filosoof Max Dessoir formuleerde het ooit zo: 'Onder humor verstaan we een gemoedstoestand waarin een mens zich van zijn belangrijkheid en tegelijkertijd van zijn onbelangrijkheid bewust is.'

Hier komt het woord relateren om de hoek kijken. We voelen onszelf immers vaak zo belangrijk, dat het maken van grappen over ons vrijwel direct tot een gekwetste ziel en nog langere tenen leidt. Pas als je echt om jezelf kunt lachen, treedt de ontspanning op die zo vaak in intermenselijke verhoudingen nodig is.

Een vertegenwoordiger van de kerk kreeg een hulpvraag van een mevrouw die hoge eisen stelde aan de vrijwilliger die haar 'mocht' helpen. Dat viel niet in zo goede aarde en de conversatie begon steeds stroever en geïrriteerder te worden. Opeens riep de vrouw wanhopig: 'Ik verga van de pijn.' Zonder de bedoeling om leuk te willen zijn, reageerde haar gesprekspartner: 'Maar dat is helemaal niet fijn!' De onverwachte rijm deed de mevrouw in de lach schieten. De spanning brak en het gesprek kreeg een heel bevredigend einde. Ze hebben elkaar later nog veel ontmoet.

Je ziet ook niet zelden dat humor een doorslaggevende (positieve) rol kan spelen, wanneer twee mensen op het punt staan elkaar in de haren te vliegen. Als één van de twee dan humor – maar ik zeg: *wijsheid* – gebruikt en een relativerende opmerking weet te maken, kan dat leiden tot een wederzijdse ontspannende bevrijdende lach. Eenzelfde situatie zou zich ook kunnen voordoen tijdens bijvoorbeeld een kerkenraadsvergadering, waar de gemoederen ook wel eens hoog op kunnen lopen. Dan is humor helend als de beste zalf.

Humor kan helend zijn als de beste zalf

In dit licht gezien wordt wel gesteld dat humor juist goed bij het christendom past, vanwege de ultieme relativering van alles wat hier en nu plaatsvindt. Het heeft belangrijke trekken van wijsheid in zich, maar ook van het heel christelijke begrip vergeving.

Joodse humor vormt een categorie apart. Dat heeft alles te maken met de geschiedenis van het Joodse volk door de eeuwen heen. We wijden daar een aparte bijdrage aan, zie het artikel over de 'Joodse Witz' op pagina 5. In het bestek van deze inleiding wil ik graag wijzen op juist die enorme creativiteit van joodse humor. Dat kan leiden tot ernstig nadenken net zo goed als tot onstuimig lachen. Neem dit (ten tijde van de Vietnam- of Amerikaanse oorlog): *Amerikaanse luitenant zegt tegen zijn manschappen in Vietnam: 'Mannen, het zal een zwaar gevecht worden, een strijd van man tegen man.' Korporaal Cohen doet een stap naar voren en vraagt: 'Luit, zou u mij mijn man vast kunnen aanwijzen? Misschien kan ik het met hem uitsmoezen!'*

Als ik van God mag lachen, dan is het toch zeker ook hier.

• Fien Meiresonne

Draag je het leed van de wereld op je schouders, onthoud dan dat je zelf gedragen wordt.

Een conservatief denkt dat hij gelooft en een progressief gelooft dat hij denkt.

PASTORAAL

Lichter leven

Ze snappen het vaak niet, zei ze. Na zoveel verlies in ons gezin toch weer samen kunnen lachen. Het ging eerst ook echt niet, maar langzamerhand kwam het weer: glimlachen om een schaterend kleinkind, lachen om iets gek. Ineens werd het leven toch wat lichter. Af en toe lachen bracht mij weer op de been. Dat mag toch wel?

Ik moest even denken, toen zei ik: Het is bewonderenswaardig en sterk van jullie, van jou. Niet van mij hoor, zei ze. Je krijgt kracht. Het klinkt misschien gek, maar voor mij was het een teken dat God er toch was. Weer lachen maakt je lichter, geeft lucht.

Dit is een flard uit een van die gesprekken in al die jaren van pastorale bezoeken die ik mocht afleggen. Het is niet het enige waarin lachen en humor de toon zetten. Meer dan eens merkte ik

dat het goed doet om samen te lachen om een mooi verhaal over vroeger – toen was iets heel serieus en nu is het achteraf dwaas. Samen de humor ervan zien en erom lachen doet goed.

Ik ontdekte ook dat juist mensen op zeer hoge leeftijd de kunst verstaan om met humor en de nodige zelfspot terug te kijken op hun leven. Het stelt hen in staat om het toen en nu te relateren. Juist zij genieten van het moment en waar-deren wat hun gegeven werd en wordt.

Het betekent vaak ook dat ze daardoor oog houden voor anderen.

Ik denk wel eens: lachen geeft mildheid. Kunnen lachen laat je lichter leven en maakt ruimte. Wie met milde ogen kan kijken naar anderen en zichzelf, kijkt met Gods ogen. Het helpt je om alle mensen te zien als gave en opgave van God.

Ja, zei ik tegen haar, lachen mag!

• Joke Westerhof

VAN DE REDACTIE

Recept

Heel goed thema, de humor. Hebben we nodig ...' Ik las het in een bericht van een van de medewerkers in de aanloop naar dit oktobernummer, dat we het motto 'de kracht van humor' meegeven.

In een tijd van herkerken, omdenken, leven-na-corona, vooruitkijken, opnieuw inrichten kan een goed recept voor humor bepaald geen kwaad. Een rondje wildplukken in de themabijdragen in deze krant leverde de volgende ingrediënten op.

Men neme:

een wolkje glimlach
een snuffe ernst
een lepeltje relativisering
een kruidje ironie
een scheutje zelfspot
een drupje smart
een kopje blijdschap
een takje vergeving
een vleugje wijsheid
een schijfje kracht
een dotje emotie
een stukje kalmte
een toefje luchtigheid

Meng snel, maar voorzichtig.
Proef of er een haal peper dan wel een brokje honing bij mag.
Lardeer met mededogen en overgiet met liefde. Dien op met een dosis lichtvoetigheid.
Erbij: een hartversterkertje met milde afdrank.

• Marieke van der Giessen-van Velzen
HOOFD/EINDREDACTEUR

Collectanten nodig voor actie vluchtelingenkinderen

OPROEP • Van 22 tot 27 november organiseert Kerk in Actie een landelijke huis-aan-huiscollecte voor vluchtelingenkinderen in Griekenland: voor voedsel, kleding, onderwijs en een betere plek. Om deze collecte ook in Zoetermeer tot een succes te maken, zoeken we nog collectanten. Doet u mee? Het gaat om twee tot vier uur van uw tijd, alleen of samen met iemand. Je hoeft niet bij een kerk betrokken te zijn om mee te doen. Meld u aan, dank u wel!

Opgeven E.marius.cusell@hetnet.nl
T 06-2168 1988 Bekijk ook het filmpje op youtu.be/tmFT72iVbUc

Met vreugde omzien naar elkaar Nieuw begin van pastoraat in Zoetermeer-Zuid

LIEFDESBRIEF • Als contactpersonen, medewerkers pastoraat, pastorale ouderlingen en pastores van Zoetermeer-Zuid leerden wij elkaar op 14 september kennen op een bijeenkomst in De Oase. Ook spraken we over de vraag hoe we samen in de nieuwe wijkgemeente het pastoraat zien: een heel brede blik op pastoraat, onder de noemer: vol vreugde omzien naar elkaar. Ter afsluiting las ik de brief voor die onze eerste voorganger, Broeder Paulus, ons daarover heeft geschreven.

Vrienden en vriendinnen,

Als afsluiting van deze bijeenkomst over pastoraat: 'Met vreugde omzien naar elkaar', wil ik jullie ook iets vertellen over de bijzondere krachten die we van de heilige Geest gekregen hebben.

Dankzij de heilige Geest hebben wij allerlei bijzondere krachten. Toch is er maar één heilige Geest. In onze kerk hebben mensen allerlei taken gekregen. Toch is er maar één Heer. Door Gods macht kunnen christenen allerlei bijzondere en liefdevolle activiteiten verrichten. Toch is er maar één God. En het is God die ons al die verschillende dingen laat doen. Allemaal hebben wij de kracht van de heilige Geest gekregen. Daarmee moeten we elkaar helpen.

Sommigen van ons kunnen een Inloophuis voor ouderen organiseren. Anderen zijn gastvrouw bij het koffiedrinken na de kerkdienst. Sommigen hebben een heel sterk geloof. Anderen kunnen zieke mensen troosten. En dat allemaal door die ene heilige Geest! Sommigen hebben de kracht om mensen te inspireren. Anderen kunnen in de Kliederkerk kinderen over God vertellen. Weer anderen wijzen ons er met klem op dat de Schepping van God is en dat het onze taak is die te bewaken. Ook zijn er mensen die met liederen en muziek de lofzang van God zingen en zo mensenharten raken.

Al die dingen kunnen wij doen dankzij de ene heilige Geest. Die ene Geest bepaalt welke bijzondere kracht hij aan ieder van ons geeft.

Het menselijk lichaam is één geheel, maar het bestaat uit veel delen. En al die verschillende delen vormen samen dat ene lichaam. Net zo vormen wij samen één lichaam, want we horen allemaal bij Christus.

Een lichaam bestaat niet uit één deel, maar uit veel verschillende delen. Stel dat het oor zegt: 'Jammer, ik hoor niet bij het lichaam, want ik ben geen oog.' Dat kan het oor wel

zeggen, maar een oor hoort toch echt bij het lichaam! Als het hele lichaam alleen maar uit ogen bestond, dan zouden we niet kunnen horen. En als het hele lichaam alleen maar uit oren bestond, dan zouden we niet kunnen ruiken. God heeft elk deel van het lichaam een eigen taak gegeven. Precies zoals Hij dat wilde.

Zo is het ook met jullie. Jullie vormen samen één kerk, ieder van jullie hoort erbij. Want jullie horen allemaal bij Christus. En in de kerk geeft God de mensen allerlei functies en bijzondere krachten. Er zijn predikanten en kerkrentmeesters, diakenen en ouderlingen, profeten en leraren. Er zijn mensen die wonderen kunnen doen, en mensen die zieken kunnen troosten. Er zijn mensen die anderen kunnen helpen en steunen in hun geloof. En er zijn mensen die ons nieuwe wegen kunnen laten zien.

En voor welke bijzondere krachten moeten jullie nu de meeste waardering hebben?

Voor de krachten waarmee andere mensen geholpen worden. En voor de krachten waarmee het geloof van anderen sterker gemaakt wordt. Maar belangrijker nog dan al die bijzondere krachten van de heilige Geest is: de liefde. Zonder de liefde is alles wat je doet zinloos. Al was je een perfecte organisator van vergaderingen en bijeenkomsten, maar je had de liefde niet, je betekende niets ... Al gaf je je hele bezit aan diaconaat en voedselbank, maar je had de liefde niet, je stelde niets voor ... Dit is dus waar het om gaat: geloof, vertrouwen en liefde. Dat moet steeds het belangrijkste in ons leven zijn. Maar het allerbelangrijkste is de liefde ...

Lees meer over 'gemeenteopbouw' in de eerste brief van Paulus aan de Korintiërs, vooral 1 Korintiërs 12 en 13 (Bijbel in Gewone Taal).

• Mieke Brak

PASTORAAL OUDERLING WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-ZUID

AANRADERS

'Bidden kun je leren'

Helder en uitdagend boek over het gebed, voor beginners en gevorderden en geschikt voor gebruik in kringen.

KokBoekencentrum, 2021, € 14,99

'De hemel op aarde'

Praktische wijsheid en vragen die je uitdagen om opnieuw aan de slag te gaan met geloof en liturgie. KokBoekencentrum, 2021 € 15,99

Podcast 'Deel je leven'

Zendingswerkers delen hun leven in een andere cultuur, de invloeden op hun persoonlijke leven, de veelkleurigheid van de wereldkerk in deze podcast. Wgzb.nl, ook op Spotify, Apple Play en Google Play

Adventskalender 2021

'Openbaring is geen puzzelboekje met verborgen route van de toekomst, maar een troostboek in beeldtaal voor aangevochten

volgelingen van Jezus ... die weten dat de toekomst aan God is.' € 2; om uit te delen in kerk en buurt € 1 Wgzb.nl petrus.protestantsekerk.nl/ kalenderbestellen

Jongeren-Kerstconferentie 'Meet Me'

Ontmoet God, ontmoet elkaar en ontmoet jezelf. Vanuit de evangelien leren we dat een ontmoeting met Jezus mensen in beweging zet, dat Hij genezing en herstel brengt en dat harten veranderen door Zijn boodschap van genade en waarheid. HGJB.nl/Kerstconferentie

Toen de dominee op een dag erkende dat hij het ook niet wist, begreep opens iedereen hem.

Kleinschalige onderneming met persoonlijke zorg en aandacht

24 uur per dag bereikbaar

Ongeacht uw verzekering

D van Dongen
Uitvaartzorg met karakter

Bel na overlijden
079 - 343 43 03
wij zijn 24 uur per dag bereikbaar!

Van Dongen
Uitvaartzorg & UitvaartCentrum
Bredewater 20a, 2715 CA Zoetermeer
079 - 343 43 03 • www.vdusz.nl

**ZEKER VAN VAKWERK
ZEKER VAN DORP**

Van Dorp uw technisch dienstverlener

Van Dorp is specialist in technisch beheer van bestaand vastgoed. Wij nemen u het hele proces uit handen en denken met u mee hoe u uw pand optimaal kunt inzetten en verduurzamen.

Als familiebedrijf hebben wij betrokken medewerkers met passie voor techniek. Met hun vakkennis en persoonlijke aandacht realiseert Van Dorp duurzame oplossingen. U bent zeker van een gezonde leef- en werkomgeving. Door onze landelijke dekking en regionale aanwezigheid zijn wij altijd dichtbij. Neem contact met ons op via (079) 368 76 87 voor vrijblijvend advies.

vandorp.eu

VAN DORP
MET KENNIS EN RESPECT

Ook adverteren in Kerk in Zoetermeer?
Vraag de tarieven:
advertenties@kerkinzoetermeer.nl

De humor van Jezus – geboren uit liefde en mededogen

STARHEID DOORBREKEN • Nee, er staat nergens in de Bijbel dat Jezus lachte of mensen aan het lachen maakte. Maar Jezus bediende zich wel degelijk van humor. Van het subtiele soort.

In de beroemde Bergrede (vanaf Matteüs 5) toont Jezus een grote beheersing van de taal en een gave voor ironie en woordspelingen en hanteert een onberispelijke timing. Neem Matteüs 7: 'Oordeel niet, opdat er niet over jullie geoordeeld wordt'. Jezus gebruikt hier het beeld van de 'splinter in het oog van je broeder of zuster' terwijl je de 'balk in je eigen oog niet opmerkt'.

Humor die wil informeren en bekeren

Jezus erkent dat humor net zo'n groot deel is van de menselijke emoties als lijden en vreugde. Niet alleen om te lachen, het is humor die wil informeren en bekeren. Zelfs wanneer dit gericht is op een bepaalde groep, zoals de Farizeeën, is het nog steeds geboren uit liefde en mededogen. Een mooi voorbeeld is Johannes 8:1-11. Farizeeën brengen een vrouw bij Jezus, die op overspel betrapt is en provoceren hem door zich op de wet van Mozes te beroepen, waarin gesteld wordt dat zo'n vrouw gestenigd

moet worden. Jezus zwijgt eerst, schrijft met zijn vinger in het zand en na herhaald aandringen zegt Hij: 'Wie van u zonder zonde is, werpe de eerste steen.'

Onstuimige 'rots'

Zo zijn er meer voorbeelden. Neem Jezus' relatie met Petrus. Het benoemen van deze onstuimige en gretige apostel als 'de rots' is haast amusant. Je kunt je de glimlach bijna voorstellen als Jezus zegt: 'Op deze rots zal ik mijn kerk bouwen.' Keer op keer was Petrus immers allesbehalve een rots in moeilijke situaties. En toch was het inderdaad op deze 'rots' dat de kerk werd gebouwd. Met Jezus vervaagt de grens tussen de serieuze zaak van het geloof en de menselijke poging om vanuit dit geloof te leven. En omdat een deel van Petrus in ons allemaal zit, kunnen we onszelf niet altijd serieus nemen. Dat is precies Jezus' punt. De starheid van de Farizeeën is verlamdend en hun schijnheiligheid en zelfingenomenheid houden hen af van de ware relatie met het goddelijke.

Briljante oneliners

De ontmoetingen met de Farizeeën zitten vol briljante oneliners. In Matteüs 22 wordt Jezus weer eens op de proef gesteld met de vraag: 'Is het toegestaan de keizer belasting te betalen of niet?' Als Jezus 'nee' zou antwoorden, zouden zijn tegenstanders hem kunnen aangeven als ongehoorzaam aan Rome, waarop zware straffen stonden. Zou Hij 'ja' antwoorden, dan hadden de Farizeeën een aanleiding om zijn autoriteit onder het Joodse volk te ondergraven met de beschuldiging van collaboratie met de Romeinse bezetter.

Een reactie waar de ironie van afdruipt

Jezus laat de vragenstellers hun zakken legen: er komen munten tevoorschijn, waarop nota bene de keizer is afgebeeld – een goed gelovige jood zou overigens nooit een Romeinse munt bij zich dragen ...

hier vallen de Farizeeën door de mand. Jezus zegt dan: 'Geef de keizer de dingen die van de keizer zijn, en aan God de dingen die van God zijn' (Matteüs 22:21). Een reactie waar de ironie van afdruipt. God verdient aanbidding en lof, de keizer zijn munten. Even eerder is 'de blinde die de blinden leidt' een komisch aan-doeend visueel beeld en een gericht commentaar op de religieuze leiders van de dag (Matteüs 15:14). Denk ook aan het zo op het oog hilarische beeld dat Jezus zijn discipelen voorhoudt: 'Het is gemakkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan, dan voor een rijke om het koninkrijk van God binnen te gaan' (Matteüs 19:24). Hierin zit ironie en overdrijving, zinnen die een glimlach op de lippen van zijn toehoorders zullen hebben gebracht. En tegen een verzamelde menigte zegt Hij: 'Je steekt toch geen lamp aan om hem onder een korenmaat te laten uitdoven of onder een bed weg te bergen? Nee, je zet hem op een standaard!' (Marcus 4:21).

Lachen is gewoon goed voor de ziel

Het is een beetje vreemd dat binnen de kerk de 'humor van Jezus' nogal eens wordt genegeerd. Misschien zijn we bang om te

lachen in de aanwezigheid van het goddelijke. We hebben de neiging om visioenen van onze Heer te schuwen wanneer zij aan het lachen brengen. Toch wil Jezus dat dit belangrijke stukje emotie van de mens naar boven komt. Lachen is gewoon goed voor de ziel. Het stelt ons in staat om de donkere kanten van het leven met genade en kalmte te confronteren. Zonder humor zou het leven ondraaglijk zijn.

• Jan Blankespoor

Als de zachtmoedigen de aarde beërven, staan de hebzuchtigen met lege handen.

Bij Lucas 6:39-42, over de balk en de splinter:
'We zien hierin ook de humor van Jezus. Dat betekent niet dat het niet om een ernstige zaak gaat, maar het is net vaak door humor en onszelf op die manier te bekijken, dat we onze perspectieven juist krijgen. Gelach of een begripvolle glimlach kan het begin zijn van genade en verandering. De vrucht ervan is een gulle geest tegenover anderen.'
Uit: *App Bidden Onderweg*, 10 september 2021

'Ik ben een volgeling van Jezus.' 'O, dan weet je zeker precies hoe het moet?' 'Nee, daarom volg ik Jezus!'

ONDER WOORDEN

GEBED

Als er muren

Als er muren voor ons staan, doe ons dan de gaten zien waar het licht doorheen valt, waardoorheen we verder kunnen kijken.

Als er bergen voor ons oprijzen, doe ons dan de paadjes zien waar onze voeten kunnen gaan, waarlangs we verder kunnen komen.

Als de mist ons overvalt, doe ons dan de kansen zien om stil te staan, stilte te voelen waarin we bij U kunnen komen.

En God, misschien, als we moed hebben, help ons dan het ook te maken: die gaten, die paadjes, die kansen.

Amen

• Harmke Heuver

In: 'U die voor mij uitgaat. Gebeden voor onderweg' (blz. 25), redactie 'Petrus' – magazine over geloof, hoop en liefde van de Protestantse Kerk, uitgave KokBoekencentrum, € 8,99 – sluit aan bij jaarthema 'Van U is de toekomst'

— Advertenties —

Gebroeders Huurman
een vertrouwde naam voor al uw bouw wensen

Bouwbedrijf | Gebroeders
Huurman

100 jaar vakmanschap en deskundigheid in nieuwbouw, verbouw, onderhoud en renovatie.

www.gebrhuurman.nl

Kwaliteit, Zekerheid, Service Garantie

MONDIAL MOVERS
Verhuisbedrijf Henneken

Professionele verhuizers van huis uit.

- Particuliere verhuizingen
- Kantoor- en bedrijfsverhuizingen
- Nationale- en internationale verhuizingen • Verhuiswinkel
- Verwarmde en beveiligde inboedel-/archiefofslag

Goudstraat 51
2718 RD Zoetermeer
Telefoon: +31 (0)79-361 13 68

E-mail: info@henneken.nl
Internet: www.henneken.nl

ZORG VERHUIZER
VAN JANUARI 2013

ERKENDE VERHUIZERS

Bezoek voor actuele informatie over kerkdiensten en activiteiten de websites van de wijkgemeenten, de website PGZOETERMEER.NL en onze website KERKINZOETERMEER.NL

KERKDIENTEN OKTOBER

Gemeente	Zondag 3 oktober <i>Israëlzondag</i>	Zondag 10 oktober	Zondag 17 oktober <i>Micha-zondag</i>	Zondag 24 oktober	Zondag 31 oktober <i>Bijbelzondag, Hervormingsdag</i>
 WIJKGEMEENTE OUDE KERK Oude Kerk Dorpsstraat 59, 2712 AD T (079) 316 39 09 W oudekerkgemeente.nl	10.00 uur: Ds. C.H. Wesdorp	10.00 uur: Ds. C.H. Wesdorp en zendingwerker Foka van de Beek Burgas 18.30 uur: <i>Cantatedienst</i> Ds. C.H. Wesdorp	10.00 uur: Mw. ds. M. Riedijk Nieuwerkerk (Zld)	10.00 uur: Ds. J. Henzen Wateringen	10.00 uur: Ds. C.H. Wesdorp
 WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-ZUID Pelgrimskerk 1e Stationsstraat 86, 2712 HK T (079) 316 36 00 • W pwzz.nl	10.00 uur: <i>Zie onder De Oase</i>	10.00 uur: <i>Zie onder De Regenboog</i>	10.00 uur: Mw. ds. M. Zebregs Wateringen	10.00 uur: <i>Zie onder De Oase</i>	10.00 uur: <i>Zie onder De Regenboog</i>
 WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-ZUID De Oase Kerkenbos 8, 2715 RP T (079) 351 67 28 • W pwzz.nl	10.00 uur: Mw. P. Vossegat-de Bruin	10.00 uur: <i>Zie onder De Regenboog</i>	10.00 uur: <i>Zie onder Pelgrimskerk</i>	10.00 uur: Mw. ds. S.C.B. Hermanus-Schröder <i>Heilige Doop</i>	10.00 uur: <i>Zie onder De Regenboog</i>
 WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-ZUID De Regenboog Nathaliegang 263, 2719 CR T (079) 362 87 03 • W pwzz.nl	10.00 uur: <i>Zie onder De Oase</i>	10.00 uur: Prop. mw. C.W.D. Eikelenboom-den Uijl Lopikerkapel	10.00 uur: <i>Zie onder Pelgrimskerk</i>	10.00 uur: <i>Zie onder De Oase</i>	10.00 uur: Ds. P. Wattel Oegstgeest
 WIJKGEMEENTE OOSTERKERK Oosterkerk Oosterheemlein 320, 2721 ND T (079) 342 50 90 W oosterkerkzm.nl	09.30 uur: Dr. H. de Leede Amersfoort 17.00 uur: Ds. P. Baas <i>Bevestiging ambtsdragers</i>	09.30 uur: Ds. C. van Andel Amsterdam 17.00 uur: Ds. P. Baas <i>Hart4U-dienst</i>	09.30 uur: Ds. P. Baas <i>Doopdienst</i> 17.00 uur: Ds. W.J. van Schaik Dordrecht	09.30 uur: Ds. E. van den Ham 17.00 uur: Ds. J. Verboom Gouda	09.30 uur: Ds. P. Baas 17.00 uur: Ds. D. Hoolwerf Stellendam
 WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-NOORD Ichthuskerk Parkdreef 258, 2724 EZ T (079) 341 36 20 • W pwzn.nl	10.00 uur: Ds. J. van den Akker Voorburg 19.30 uur: <i>Meditatieve viering</i>	10.00 uur: Mw. A. Lodder <i>Kerk-schooldienst</i> 12.00 uur: Chagall-ruimte Ds. R.L. Algera <i>Chagall-vingering</i> 19.30 uur: <i>Meditatieve viering</i>	10.00 uur: Mw. ds. E. van der Wolf-Kox Voorburg 19.30 uur: <i>Meditatieve viering</i>	10.00 uur: Ds. R.L. Algera <i>Muziekzondag en evestigingsdienst Mw. ds. A. Hommens-van de Steeg (LLZ)</i> 19.30 uur: <i>Meditatieve viering</i>	10.00 uur: Ds. R.L. Algera <i>Kind op school en Heilige Doop</i> 19.30 uur: <i>Meditatieve viering</i>
 ADVENTSKERKGEMEENTE Adventskerk Julianalaan 3, 2712 CB T (079) 316 61 76 • W vcgz.nl		10.30 uur: Ds. K. van Klaveren		10.30 uur: Ds. P. Wilbrink Delft	

CONTACT

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE OUDE KERK
Predikant ds. C.H. Wesdorp
Wambahout 1, 2719 KD • T (079) 316 34 54
E predikant@oudekerkgemeente.nl • Vrij di
Pastoraal contact Marja van den Boomgaard
T 06-2251 2609 • E boomma@xs4all.nl
Scriba Jan Peter Leenman • T (079) 331 74 22
E scriba@oudekerkgemeente.nl

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-ZUID
Scriba Frits von Meijenfeldt
T 06-4042 7683 • E scribavandepor@gmail.com

GEMEENSCHAP RONDOM PELGRIMSKERK
Pastor Prop. Sandra Hermanus-Schröder
T 06-2152 5868 • E scbhermanus@gmail.com
Werkdagen dinsdag en donderdag
Beheerder Gerda Griffioen
Wijkgebouw 't Centrum
Frans Halsstraat 1 • T 06-2497 5092
E beheerderpelgrimskerk@gmail.com

GEMEENSCHAP RONDOM DE OASE
Ambulant predikant ds. Marjan Zebregs
E m.zebregs@protestantsekerk.nl
T 06-2810 3371 • Werkdag: vooral dinsdag
Zaalreservering Eefke van den Broek
T 06-2156 5723 • E beheerdervandeoase@gmail.com

GEMEENSCHAP RONDOM DE REGENBOOG
Pastor Sandra Hermanus-Schröder (zie boven)
Waarneming pastoraat
Wil Bettenhaussen-Baak
T (079) 361 33 65 / 06-1716 2619
E wil.bettenhaussen@gmail.com

HERVORMDE WIJKGEMEENTE OOSTERKERK
Predikant ds. Pieter Baas
Berkelstroom 47, 2721 AG • T 06-8359 9143
E predikantooosterkerk@gmail.com
Vrije dag di-middag, do-middag en zaterdag
Scriba Marten Heikoop • T 06-4033 8226
E scribawijk4@gmail.com
Pastoraal werker Cocky van Dorp
T 06-2473 5383
E cdvandorp@hotmail.com
Zalenverhuur E zalenverhuuroosterkerk@gmail.com

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-NOORD (ICHTHUSKERK)
Predikant ds. Rein Algera
Lissenvaart 140, 2724 SP
T (079) 342 62 61 • E algeus@ziggo.nl
Werkdagen ma, di, wo-morgen en do
Ambulant predikant ds. Marina van der Zwaag-de Haan
Werkdagen: dinsdag en donderdag
T (0172) 607 329 / 06-2369 7249
E m.zwaaghaan@hetnet.nl
Jongerenpastor Arianne Lodder
T 06-2324 1540 • E kerkelijkwerker@pwzn.nl
Werkdagen: maandag en dinsdag
Scriba E scriba@pwzn.nl

VRIJZINNIGE GEMEENTE ADVENTSKERK
Voorganger ds. Karl van Klaveren
T 06-1104 1992
Secretaris Marja Hofman
E secretaris@vcgz.nl • W www.vcgz.nl

PERRON oosterheem
Perron Centrum • Oosterheemlein 320
2721 ND • T (079) 593 78 08
Missionair pionier Timo Hagendijk
Werkdagen di t/m vr • T 06-5095 4628
E pionier.oosterheem@gmail.com
W www.perron-oosterheem.nl
Perron 1 • Schiebroekstraat 1, 2729 LR
Missionair opbouwwerker Jacqueline Gravesteijn
Werkdagen ma, do, vr • T 06-1165 3972
E jacqueline@perron1zoetermeer.nl
W www.perron1zoetermeer.nl

Halte 2717
Zorg en Zin
Carry van Bruggenhove 27, 2717 XT
Buurtpastor Johan Roest • T 06-826 373 62
E buurtpastor@halte2717.nl • W www.halte2717.nl

De Pelgrim • Frans Halsstraat 3
Pionier Gerda Griffioen
T 06-2497 5092
E gerda@depelgrimzoetermeer.nl
W www.depelgrimzoetermeer.nl

COLOFON

Kerk in Zoetermeer is een uitgave van de Protestantse Gemeente Zoetermeer. Deze krant verschijnt tien keer per jaar.
5e jaargang | nummer 8 | oktober 2021

Redactie
Jan Blankespoor, Liesbeth van Daal, Hanneke Lam, Fien Meiresonne, Willeke van Trigt, Joke Westerhof

Hoofd- en eindredactie
Marieke van der Giessen-van Velzen
E redactie@kerkinzoetermeer.nl
W www.kerkinzoetermeer.nl

Ontwerp en vormgeving Jessica Monker
Druk Opmeer Drukkerij bv, Den Haag

Medewerkers aan dit nummer
Rein Algera, Mieke Brak, Peter van Holten (strip pagina 6), Jan van der Linden (kerkdiensten), Len Munnik (strip pagina 8), Theo Poot (cartoons), Willem Vermeulen, Leonie Vreeswijk-Feith (foto's)

Bron 'humorsnippers' pagina 1-8: '95 speldenprikken', uitgave Protestantse Kerk i.s.m. Rikkert Zuiderveld en Roel Ottow

Berichten en kopij novembernummer
Kopij over 5 november t/m 3 december insturen woensdag 15 oktober. Het nummer verschijnt op 3 november.

Bezorging
Buytenwegh/De Leyens, Noordhove, Seghwaert, Oosterheem: Bert de Jong
T (079) 346 00 54 / 06 44 55 01 49
Rokkeveen: Fam. J.C. Jol • T (079) 362 06 03
Meerzicht: dhr. P. v/d Broek • T (079) 321 43 91
Dorp, Driemanspolder, Palenstein, Stadshart: Mw. A. Maas • T (079) 316 63 73

Vrijwillige bijdrage
Hebt u al aan de vrijwillige bijdrage voor het kerkblad gedacht? U kunt uw gift voor 2021 overmaken op NL15 RABO 0373 7337 04 t.n.v. Protestantse Gemeente Zoetermeer Kerkblad. De richtprijs is € 22, meer of minder mag natuurlijk ook. Hartelijk dank.

Kerkelijk Bureau
Dinsdag en vrijdag van 9.00-12.00 uur
Frans Halsstraat 3, 2712 JS
T (079) 316 82 56 / 06-1236 5054 (Gerda)
E kerkbureau@pgzoetermeer.nl
W www.pgzoetermeer.nl

Abonnement of losse nummers?
E info@kerkinzoetermeer.nl • T (079) 3 522 519

Ook adverteren?
Kerk in Zoetermeer werkt aan verbreding in kwaliteit en kwantiteit. Bekijk onze advertentietarieven en neem contact met ons op over de mogelijkheden!
E advertenties@kerkinzoetermeer.nl
W kerkinzoetermeer.nl

OVERIGE DIENSTEN

Vrijdag 8 oktober 14.00 uur	De Regenboog met Cardia Floriadehof	Ds. R.L. Algera <i>bevestigingsdienst</i> • Mw. ds. S.C.B. Hermanus-Schröder
Zondag 10 oktober 10.00 uur	Halte 2717 Carry van Bruggenhove 27, 2717 XT	Mw. Carola Veldhuizen Renswoude <i>Dienst voor doven</i>
Zondag 17 oktober 10.30 uur	Vivaldi Brechtzijde 45, 2725 NR	Mw. W. van Hengel
Dankdag voor gewas en arbeid		
Woensdag 3 november	Oosterkerk	14.30 uur: Timo Hagendijk 19.30 uur: Ds. P. Baas

— Advertenties —

COOKING FOR LIFE
workshops & advies

THEMATISCHE KOOKWORKSHOPS
ADVIES AAN PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN GEZELLIG (LEREN) KOKEN MET FAMILIE EN VRIENDEN
KOOKDEMO OP LOCATIE

Cooking for Life staat voor een gezonde, plantaardige en duurzame keuken. Dit betekent dat ik met de seizoenen en met producten overwegend uit onze klimaatzone kook. Verbazingwekkend hoe groot de invloed van voeding op onze gezondheid is. **Wil je het zelf ervaren? Bekijk mijn aanbod en meld je aan!**

Meer info op WWW.COOKINGFORLIFE.NL

Redactie.AMG

JOURNALISTIEK BUREAU

A.M. van der Giessen-van Velzen
(079) 3 522 519 • Redactie.AMG@online.nl

PHOTO'S by Leonie

info@photosbyleonie.nl
06-526 300 48
www.photosbyleonie.nl

Zoekt u iemand die uw administratie kan doen, maar kunt u deze niet in dienst nemen?

Hebt u iets te veel financiële administratie omhanden?

Vindt u uw administratie eigenlijk vervelend en tijdrovend werk?

Van der Kruk Consultancy
DÉ OPLOSSING VOOR UW ADMINISTRATIE

Ing. Nettie van der Kruk
T (06) 371 55 371
E contact@vanderkrukconsultancy.nl
I www.vanderkrukconsultancy.nl

Met betrokkenheid en respect wordt alles tot in detail geregeld

Teeuw
UITVAARTVERZORGING
Hoekindseweg 61
Bleiswijk
www.teeuwuitvaartverzorging.nl

Dag en nacht bereikbaar
079 - 342 60 70

UITGELICHT

Zie voor alle vormings- en toerustingsactiviteiten het bewaarblad **Gaandeweg** en de agenda op kerkinzoetermeer.nl

Meditatieve vieringen

'Als God ons thuis brengt uit onze ballingschap' – dit pelgrimslid is een bewerking van Psalm 126 en het thema van de nieuwe serie meditatieve vieringen.

Het gaat niet alleen over het verleden van het volk Israël, maar ook over het leven nu.

vanaf 3 oktober elke zondag-avond, 19.30 uur; Ichthuskerk

Gesprekskring 'Vrij - denken'

Is er in onze kerk ook plaats voor vrijdenkers? elke eerste woensdag, vanaf 6 oktober, 19.30-21.00 uur; opgave T 06 2152 5868

Lees- en gesprekskring 'Veelkleurige Jezus'

Wie is Jezus? Hoe wordt er over Hem gedacht? Gesprek aan de hand van vier boeken. elke tweede woensdag, vanaf 13 oktober, 19.30-21.00 uur; opgave T 06 2152 5868

Deugen de meeste mensen?

Samen nadenken, n.a.v. het boek *De meeste mensen deugen* van Rutger Bregman. 26 oktober, 20.00 uur; De Regenboog T 06-4042 7683

Gezamenlijk leerhuis 'Kerk en klimaat'

Moeten wij ons als kerk bezighouden met de klimaatproblemen? Welke persoonlijke verantwoordelijkheid hebben wij en hoeveel vrijheid? Inleider: ds. Kees Wesdorp, mede namens de collega's ds. Pieter Baas, ds. Sandra Hermanus-Schröder, ds. Rein Algera. 25 oktober, 20.00 uur; De Herberg, Dorpsstraat 59

Kring 'Eenvoudig leven'

Binnenkort start in de Oosterkerk een gesprekskring over het boekje *Eenvoudig leven* van Sam Janse e.a., met bijbelstudies over het goede leven. ds. Pieter Baas T 06-8359 9143

THEMA

De Witz – het wapen van de wapenloze

Sam en Moos komen elkaar tegen bij de Klaagmuur in Jeruzalem. Moos tegen Sam: 'Hé, Sam, hoe gaat het?' Sam: 'Oh, ik mag niet klagen.'

DICHT BIJ JEZELF • Met het thema 'humor' in een kerkblad ontcom je niet aan Sam en Moos in de Joodse moppen, grollen en grappen. Er zijn er veel en iedereen kent er wel een paar of heeft er minstens wel eens enkele gehoord. Maar Joodse humor is meer dan alleen Sam en Moos uit Amsterdam, meer dan alleen de moppen die de Joodse humorist Max Tailleur in de tweede helft van de twintigste eeuw zo sappig kon vertellen. Joodse humor is de lange traditie die teruggaat op de Torah en Midrash van het oude Midden-Oosten, en die na de Verlichting meer de vorm krijgt waarin op anti-autoritaire wijze de spot wordt gedreven met religieuze en ook seculiere zaken.

Ontknoping

Filosofen en psychologen hebben herhaaldelijk geprobeerd het fenomeen humor te duiden zonder onderscheid te maken tussen humor (geestigheid) en grap (Witz). Sigmund Freud deed dat wel in zijn *Der Witiz und seine Beziehung zum Unbewussten* (1925-1934). Kort samengevat zegt hij, dat een grap een ontknoping kent, het beschrijft de ontmoeting in het verhaaltje van twee onverwachte factoren, die een soort ontsparing in ons verwachtingspatroon veroorzaakt. Gekoppeld aan iets van het verbodene of het taboe, leidt dit tot het vrijkomen van opgespaarde energie, het lustgevoel van de lach. In zoverre past dit ook bij de Witz, maar een goede Witz heeft meer nodig. De Witz moet snel en verrassend verteld worden. Ook moeten toevoeder en verteller in een gelijksoortige omgeving leven op hetzelfde beschavingsniveau.

zijn van beide partijen ongeveer dezelfde dingen zijn verdronen, toegelaten, gewenst of verafschuwd worden.

Lijden en lachen

Aan die laatste voorwaarde kan het Joodse volk, dat eeuwen heeft moeten leven als onderdrukte en vervolgd minderheid, zeker voldoen. 'Ik lach om niet te huilen', was de lijfspreuk van moppentapper Max Tailleur. Het lijden lijkt onlosmakelijk verbonden met de Joodse humor. 'Als hij eenmaal ging lijden zou het met de humor vanzelf goedkomen', schrijft Arnon Grunberg in *De joodse Messias* (2009). De Witz ontstaat als de bedenker lijdt onder onrecht, maar tegelijkertijd ook inzicht heeft in de samenhangen en oorzaken waar zijn ellende uit voortkomt. Wanneer er geen daden tegenover het onrecht kunnen staan, biedt de Witz enige steun. Het is het wapen van de wapenloze tegen zijn onderdrukking.

Vleugje echte wijsheid, nooit ten koste van anderen

Door het ontladen in de lach kan een Witz het harde lot relativeren en de pijn draaglijker maken. Tegelijkertijd is het een manier om met de joodse identiteit om te gaan, zoals bijvoorbeeld met de strenge joodse religieuze levensvoorschriften. De beste Witz bevatten altijd een vleugje echte wijsheid, gaan nooit over anderen en ook niet ten koste van anderen. De ware joodse Witz is eigenlijk geen gewone grap of mop, maar een mengsel van humor, tragiek en wijsheid.

Tegenwicht

In haar boek *Joodse humor* (1990) heeft Salcia Landmann een groot aantal Witzten verzameld 'als tegenwicht tegen de standaardmoppen over Sam en Moos' en 'om een schat van unieke en onvervangbare humor voor de vergetelheid te bewaren'. De Witzten zijn onderverdeeld in categorieën, zoals 'schnorrer'-grappen, liefde, rabbijnse wijsheid, preken en bijbelkennis. Een voorbeeld van de laatste categorie:

Drie studenten willen de criticus Fritz Mauthner er tussen nemen: 'Goedendag, vader Abraham!' 'Goedendag, vader Isaäk!' 'Goedendag, vader Jacob!' 'Ik ben geen van drieën,' antwoordde Mauthner, 'ik ben Saul, die uittrok om de ezels van zijn vader te zoeken – en zie, ik heb ze gevonden!'

Veel van de Witzten hebben het 'kvetch' gemeen, het zelfbeklag, kenmerkend voor de joods-komische traditie: klagen over jezelf, klagen over anderen, klagen over eten of over geld:

'Rabbi', klaagt Mandelkern, 'het afgelopen jaar heb ik, pechvogel, tienduizend roebel verloren. En tweeduizend ervan waren bovendien nog m'n eigen geld!'

Van weinig Witzten is de auteur bekend, zij gaan anoniem rond en veranderen daardoor voortdurend, maar het bijzondere taalspel, dat ook kenmerkend is voor de Witz blijft aanwezig. Nieuwe Witzten komen er niet bij, stelt Landmann in haar inleiding van *Joodse humor*. Aan de voorwaarden kan na de Holocaust niet meer worden voldaan en de Witz behoort net als het volkssprookje tot het verleden. Ze kunnen alleen nog maar verzameld worden en daar mogen we dan nog van genieten en om lachen.

'Grün, ik zit tijdelijk krap in m'n contanten. Kun je me tienduizend schilling lenen?' 'Onder ons gezegd en gezwegen, beste Blau, ik kan.'
'Hoeveel procent?' 'Negen.'
'Negen! Ben je mesjogge? Hoe kun je van een vriend negen procent vragen! Wat moet God wel van je denken als hij uit de hemel omlaag kijkt?' 'Nebbisj, als God uit de hemel omlaag kijkt, ziet hij de negen voor een zes aan!'

• Hanneke Lam

BIJZONDERE DIENSTEN

► Bevestiging Cardia-predikant
Op vrijdag 8 oktober wordt proponent Sandra Hermanus-Schröder bevestigd als predikant met bijzondere opdracht, gericht op haar werk als geestelijk verzorger bij Cardia Ouderenzorg en beroepen door de Protestantse Gemeente Zoetermeer. Deze feestelijke dienst vindt plaats in De Regenboog, samen met bewoners van de Floriadehof.
8 oktober, 14.00 uur; in De Regenboog, Nathaliegang 263

► School-en-kerk-dienst
Kinderen, ouders en leerkrachten van OKC de Hofvijver komen op 10 oktober om 10.00 uur naar de Ichthuskerk, Parkdreef 258, om samen een kerkdienst te vieren. Het thema is: 'Ik maak het goed'. Voorganger is jongerenpastor Arianne Lodder.

► Cantatedienst in Oude Kerk
Er is weer een Cantatedienst mogelijk! Op zondagavond 10 oktober wordt Cantate 162 van J.S. Bach uitgevoerd: 'Ach, ich sehe, da ich zur Hochzeit gehe', een juweeltje van kerkmuziek. Medewerking van vier solisten, samengesteld orkest, het Oude Kerk Ensemble onder leiding van Ronald de Jong, en liturg ds. Kees Wesdorp.
10 oktober, 18.30 uur; Oude Kerk, Dorpsstraat 59; informatie over reserveren Woudekerkgemeente.nl

► Bevestiging LLZ-predikant
Op zondag 24 oktober wordt ds. Annelies Hommens-van de Steeg in een feestelijke dienst bevestigd als predikant met bijzondere opdracht: ziekenhuispredikant in het Lange Land Ziekenhuis – beroepen door de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente alhier.
24 oktober, 10.00 uur; Ichthuskerk, Parkdreef 258

► Dankdag met kinderen
Woensdagmiddag 3 november is er een dankdagdienst speciaal voor kinderen in de Oosterkerk om 14.30 uur. Het thema is 'Dankend doorgaan' en het gaat over Noach, die na ongeveer een jaar rondrijven in de ark met zijn gezin weer naar buiten mag. En wat doet hij dan als eerste?
3 november, 14.30 uur; Oosterkerk, Oosterheemplein 320

Gaat het mis in de relatie, is er te weinig gepraat. Gaat het mis in de kerk is er te veel gepraat.

'Moet je daar nou zo nodig God bijhalen?'
'Nee hoor, Hij was er al.'

PATERNOTTE UITVAARTZORG

"Als u afscheid moet nemen, dan wilt u dat natuurlijk zo goed mogelijk doen".

079 - 303 22 03
24 uur per dag bereikbaar

Koraalrood 153, 2718 SB Zoetermeer
www.paternotteuitvaart.nl
info@paternotteuitvaart.nl

Hospice - Elim MOERKAPELLE

Scan de QR-code om een kijkje te nemen in het hospice.

Wilt u meer weten over een verblijf of vrijwilligerswerk in het hospice?
079 820 0881 www.hospice-elim.nl

Hospice Elim in Moerkapelle is een bijna-thuis-huis voor mensen in de laatste levensfase.

Zie voor actuele informatie ook www.kerkinzoetermeer.nl/agenda.php

DE PELGRIM

Eerste Stationsstraat 86 T 06-2497 5092

E info@depelgrimzoetermeer.nl W depelgrimzoetermeer.nl

Ochtendgebed: elke werkdag, 7.30-08.00 uur

Ontbijt daarna: elke werkdag, 8.00-08.45 uur

Avondgebed: elke dinsdag, 19.00-19.30 uur (niet in herfstvakantie)

Natuurwandeling: elke woensdag, 9.15-10.15 uur, start: Watertoren

Open kerk: elke woensdag, 10.00-12.00 uur (niet in herfstvakantie)

Koffie-, thee- en aandachtsschenkerij: elke woensdag, 10.30-12.30 uur, 't Centrum

► Pelgrimsviering

Delen wat een tekst, een lied of een beeld je brengt, met elkaar in gesprek en met de Ander. Voel je welkom!

10 oktober, 16.00-17.00 uur;

Pelgrimskerk; info en aanmelden

E info@depelgrimzoetermeer.nl

► Taizéviering

Elke vierde zondag in De Wijngaard, Moeder Teresasingel 100, vanaf 19.30 uur: oecumenisch en meditatief met liederen, gebeden en stilte. Welkom op zondag 24 oktober.

Informatie: Matthé Vermeulen

T (079) 361 94 93

► Langeafstandswandeling

Deze keer op 10 oktober, kosten: naar draagkracht!

start: 8.30 uur, Pelgrimskerk

► Zin in mantelzorg

Gespreksgroep om ervaringen te delen en van elkaar te leren!

12 oktober, 13.30 uur; 't Centrum,

Frans Halsstraat 1; aanmelden:

info@depelgrimzoetermeer.nl;

kosten: naar draagkracht

► Meditatie 'Reis naar binnen'

12 oktober: beeldmeditatie

over de 'mantel'

26 oktober: muziekmeditatie

Van harte welkom, laat even weten dat je komt.

13.30-15.00 uur; Pelgrimskerk;

richtprijs € 5 E marga_boven@

ziggo.nl en t2hijdenhert@hetnet.nl

► Martin Buber-serie

Gesprekkring rondom *De weg van de mens*. Lees meer in bewaarblad *Gaandeweg*.

19 oktober, 19.30 uur; 't Centrum,

Frans Halsstraat 1; € 5 per keer

Herdenken overledenen bij de Watertoren

Ook dit jaar herdenken we in een gezamenlijke bijeenkomst de mensen die ons ontvallen zijn. Iedereen die erbij wil zijn is welkom. We staan stil bij hen en speciaal bij hen die gestorven zijn in de coronapandemie, net als vorig jaar. Voor de zevende keer komen we daarvoor samen bij de Watertoren. We noemen de namen, met iedereen die erbij wil zijn, gelovig of niet, kerkelijk betrokken of helemaal niet. We steken lichtjes aan en lezen gedichten.

31 oktober, 15.00 uur; Watertoren Rokkeveen; informatie T (079) 361 20 22 E hlvdbilt@ziggo.nl; graag aanmelden E info@depelgrimzoetermeer.nl

HALTE 2717

'Ons Honk', Carry van Bruggenhove 27, 2717 XT

Buurtpastor Johan Roest T 06-8263 7362

E buurtpastor@halte2717.nl W halte2717.nl

Inloop: di 10.00-14.00 uur,

wo en do 10.00-16.00 uur

Pastoraal spreekuur: elke wo

Buurtpunt: elke wo 13.00-14.00 uur

Soep van de dag: elke do 12.00 uur

'Druppels om te delen'

Gesprek over 'de zoete en de zoute druppels', de voors en tegens in het leven, georganiseerd door Halte 2717 en Piëzo.

U leest er meer over in bewaarblad *Gaandeweg* (vorige maand verspreid en ook in te zien op kerkinzoetermeer.nl).

18 oktober: Is er iets wat je graag anders had gedaan in je leven? Is er een manier om dit goed te maken?
25 oktober: Iedereen heeft wel iets dat je voor een ander kunt betekenen. Wat zou jij kunnen doen?

13.30-14.30 uur; De Compositie,

César Franckrode 64 T 888 74 74

E buurtpastor@halte2717.nl of

gespreksleidster Marijke Bal

E wimmarijkebal@hotmail.com

INLOOPHUIS

Inloophuis De Herberg

Elke dinsdag van 10.00-12.00 uur welkom in De Herberg, Dorpsstraat 59, ontmoetingscentrum naast de Oude Kerk.

Om er gewoon te zijn, voor een luisterend oor of een gezellig praatje.

Niets moet, alles mag. Er zijn tijdschriften, spelletjes, en er is koffie en thee.

T 06-2009 2729 E loes.landlust@ziggo.nl W oudekerkgemeente.nl/inloophuis

Inloophuis Rokkeveen

Elke vrijdag in De Regenboog 10.00-13.00 uur

Middagpauzediens van 11.30-12.00 uur (let op: vervroegd)

Elke vierde vrijdag maaltijd: welkom vanaf 11.30 uur

Datum	Voorganger	Muzikale begeleiding	Bijzonderheden
1 okt	Petra Vossegat	Jan van Vliet	soep en broodjes
8 okt	Ab de Raad	Aad Baak	pannenkoeken
15 okt	Wil Bettenhausen	via cd-speler	opgeven voor de maaltijd
22 okt			gezamenlijke maaltijd
29 okt	Marga Schipper	via cd-speler	soep en broodjes

Nathaliengang 263 T (079) 361 33 65 E wil.bettenhausen@gmail.com

PERRON OOSTERHEEM W perronoosterheem.nl

Perron Oosterheem is de overkoepelende naam voor Perron 1 en Perron Centrum.

Perron Centrum Oosterheemplein 320
Buurtpastor Timo Hagendijk T 06-5095 4628
E pionier.oosterheem@gmail.com

Perron 1 Schiebreekstraat 1 Missionair opbouwwerker Jacqueline Gravesteijn T 06-1165 3972
E jacqueline@perron1zoetermeer.nl

Inloop Fittes: maandag, 10.00-12.00 uur
Open kerk: dinsdag, 13.00-16.00 uur
Ontmoetingslunch: woensdag, 12.00-13.00 uur
Inloop 55+: donderdag, 16.00-18.00 uur
Wandelen 55+: vrijdag, 10.00-11.00 uur

Kinderkledingbeurs gaat door!

Zaterdag 2 oktober van harte welkom tussen 9.00 en 14.00 in de Oosterkerk. Er is ruime keuze in kinderkleding, positiekleding en speelgoed! Voor de gezelligheid langskomen kan ook, er is volop taart, soep en ander lekkers.

► Kinderen en jongeren

De tienerclub Rock Solid gaat dit seizoen niet door. Wel worden er kinderactiviteiten opgestart, evenals huiswerkbegeleiding.

data en tijden: Perron-website

► Alpha- en Youth Alpha-cursus

De nieuwe Alpha-cursus zal in het nieuwe jaar van start gaan. Een Youth Alpha-cursus dit najaar al. Meer informatie op de Perron-website.

Timo Hagendijk T 06-5095 4628

E pionier.oosterheem@gmail.com

► Perronmeeting

Elke zondagmorgen om 11.30 uur in de grote zaal van de Oosterkerk. Actuele informatie op de website. Met voor Perron Kids en Perron Jong regelmatig een eigen programma.

► Ontmoetingslunch

Elke woensdag welkom om 12.30 uur.

€ 4 en opgeven bij Fred

Cammeraat T 06-2304 4470

Op vrijdag 29 oktober extra

lunch door Perron 1 in de

Oosterkerk, 12.00-13.30 uur.

opgeven bij Jacqueline

Gravesteijn T 06-1165 3972

► Breiclub weer van start

Na anderhalf jaar van corona is de Breiclub weer van start gegaan. Breien, kaart borduren, quilten, macramé, elke twee weken.

11 en 25 oktober, 14.00-16.00 uur,

hal Oosterkerk: Tannie Jorna

E breiclub@oosterkerk@gmail.com

Veelbelovend project gezin, school en kerk

Binnen Perron Centrum is enkele maanden geleden een project gestart onder de naam 'Gezin-School-Perron'. We hebben de overtuiging dat we een sterke driehoek kunnen vormen tussen gezin, school en kerk, door de bestaande contacten met scholen uit te bouwen tot een integraal aanbod van activiteiten op het gebied van geloofsontwikkeling van docenten, kinderen en gezinnen. Wat ontstaat er?

- Directies en docenten op een praktische en eigentijdse manier ondersteunen bij de invulling van de christelijke grondslag van de school.
- Daardoor kunnen christelijke normen en waarden meer ingebed worden in het onderwijs, leggen kinderen een basis voor hun verdere (geloofs)ontwikkeling naar volwassenheid en worden ouders ondersteund in hun geloofsopvoeding.
- Ook ontstaat er nieuwsgierigheid naar wat de Perrongemeenschap inspireert om met de Bijbel en God bezig te zijn.

Er zijn inmiddels afspraken gemaakt met verschillende scholen in Oosterheem en we krijgen van de scholen veel ruimte om de activiteiten op te zetten. Veelbelovend!

• Willem Vermeulen

OPEN KERK

Open Oosterkerk

Welkom met je persoonlijke verhaal en vragen, of voor stilte en gebed. Elke dinsdag van 13.00-16.00 uur.

Oosterheemplein 320

E p.j.van.daalen@casema.nl

Open Pelgrimskerk

Elke woensdag is de Pelgrimskerk open van 10.30-12.30 uur om een kaarsje te branden, in stilte te mediteren of te bidden.

Eerste Stationsstraat 86

E scbhermanus@gmail.com

Open Oude Kerk

Elke vrijdag van 14.00-15.30 uur. Voor iedereen die binnen wil rondkijken of even rustig wil zitten in een moment van bezinning en gebed.

Dorpsstraat 59

E jkevanderkruk@yahoo.com

OPEN ICHTHUS

Ichthuskerk,

Parkdreef 258

• Woensdagmorgen-inloop

Elke woensdag van 10.00-12.00 uur welkom voor koffie, thee, ontmoeting en gesprek. Er is ook altijd een pastor aanwezig.

Anton van Dijken T (079) 351 79 24

E mail@antonvandijken.nl

• Creagroep Noord

Elke woensdag van 9.00-12.00 uur in de Ichthuskerk.

Nelleke de Kreij T (079) 331 67 78

E nel.dekreij@ziggo.nl

• Inloopmiddag Chagallruimte

Elke laatste dinsdag van 14.00-16.00 uur, met iedere keer een andere invulling.

Jenny van den Berg

T (079) 351 22 40

E jennyvandenbergh@hetnet.nl

Sommige mensen prijzen God zo luidruchtig dat ze Hem niet meer aan de deur horen kloppen.

GEBEDSMOMENTEN

► Oude Kerk

Elke dinsdag van 19.00-19.45 uur.

consistorie E leenmanf@xs4all.nl

► Oosterkerk

Om de twee weken op woensdag, 19.00-20.00 uur

13 en 27 oktober

E arjenvantrigt@solcon.nl

► Interkerkelijke gebedsontmoeting

Samen bidden voor Zoetermeer. 29 oktober, 19.00-20.00 uur;

locatie: Oude Kerk E info@atlife.nl

► Bidden en vasten-tiendaagse

Tien dagen bidden en vasten voor Zoetermeer: 21 t/m 30 oktober. Gezamenlijke afsluiting op zaterdag 30 oktober van 9.00-21.00 uur.

Locatie: Pinkstergemeente

Morgenstond,

César Frankrode 58 W atlife.nl

► Bidden voor Zoetermeer

Elke eerste vrijdag.

Via e-mail aanmelden.

19.00 uur, Parousiagemeente,

Wattstraat 64

E h_nebbeling@kpnmail.nl

► Gebed vervolgde christenen

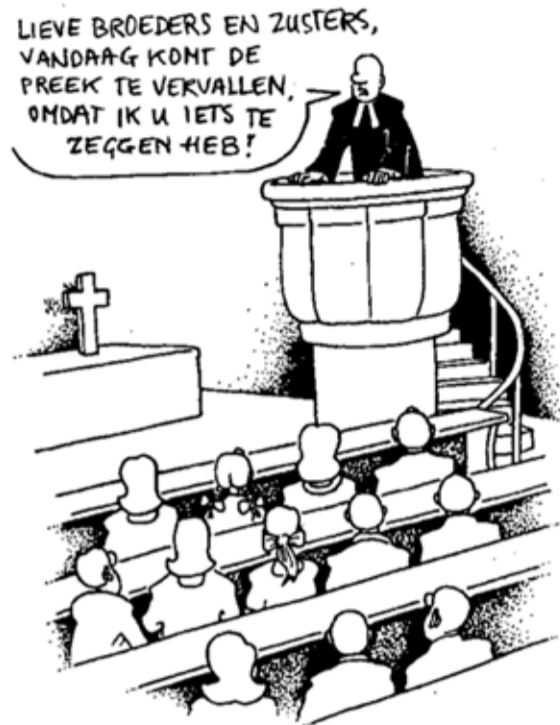
Elke laatste zaterdag, 10.00-10.30 uur.

locatie: Dobbe-eiland

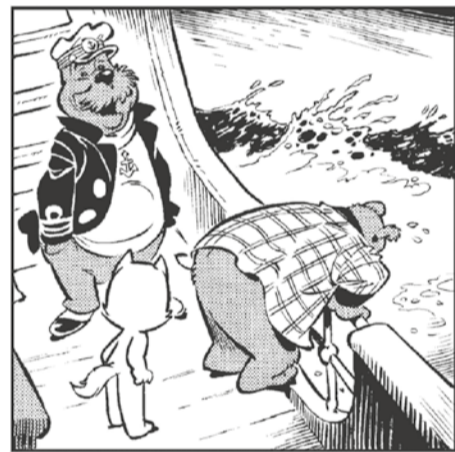
E hanstrapman@planet.nl

Humor is ... lachen om een prent

TEKENTRUCS • Er zijn veel manieren om te lachen: een glimlach, een schaterlach, een schamper lachje, een grijns ... Wat is humor? Moeilijk te omschrijven: er zijn zoveel vormen en gradaties en dan is het ook nog eens heel persoonlijk. Humor verrast, ontregelt en dat gevoel ontaardt zich in een lach.

Alexander Veerman, alexanderveerman.files.wordpress.com/2016/04/cartoon-preek.png

Marten Toonder, 'Tom Poes en de kaligaar', 1975

Albert Hahn jr., in: Ben van Kaam, 'Parade der mannenbroeders', 1964

Pieter Geenen, strip Anton Dingeman, in: 'Trouw', 10 september 2021

Mij valt bijna maandelijks de eer te beurt een cartoon te mogen tekenen voor *Kerk in Zoetermeer*. Ik heb zo mijn eigen stijl en gevoel voor humor. Geen idee hoe die passen bij de humor (en het humeur) van de lezers ... ik hoop er elke keer maar weer het beste van. Wat humor kan doen in een tekening, is breed geschakeerd. In de geschiedenis van de spotprent zie je voorbeelden van grimmige, sarcastische, spottende, beledigende, schokkende humor. Maar evengoed vind je milde spot, ironie, verwondering, absurdisme, clownerie en troostende relativering. Hoe doen tekenaars dat, kun je je afvragen. Met welke trucs laten ze de lezer lachen? Een duik in de gereedschapskist!

Humor verbindt ...

Op twee manieren zelfs: humor verbindt zaken die schijnbaar niets met elkaar te maken hebben tot een krachtig beeld. Maar humor verbindt ook mensen door situaties uit te beelden waarin iedereen zich kan herkennen. Dat geldt ook in de kerkelijke wereld. De cartoon van Alexander Veerman hiernaast snijdt een voor alle kerkgangers herkenbaar probleem aan: door gewenning kan het moeilijk worden om je aandacht bij de preek te houden. Het 'zegt' je niet altijd meer zoveel. De humor leunt op die gedeelde ervaring.

Humor ontspant ...

Een beeld kan spanning oproepen door de uitbeelding van een gevaar of iets naars. Maar er gebeurt iets gekks dat de spanning in één klap wegneemt. Je moet lachen. In het voorbeeld hiernaast roept het plaatje spanning op. Heer Bommel leunt kotsmisselijk over de reling – hij is zeeziek. Maar in de tekst eronder staat: 'De herinnering aan de hutspot was te veel voor heer Ollie, en hij boog zich verder over de verschansing om uitdrukking te geven aan zijn gevoelens.' Marten Toonder was de grootmeester van de ironische verhouding tussen woord en beeld, en ik ben een groot bewonderaar.

Humor relativeert ...

Dit voorbeeld is al heel oud en gaat over een theologische kwestie rond de vraag of de paradijsslang werkelijk kon spreken, of dat het om bijbelse beeldspraak gaat. Menige Nederlander had daar een mening over. Maar hoe controversieel de kwestie ook was: het beeld van de ouderling die veel te laat thuiskomt en de woede van zijn vrouw over zich afroept, was voor iedereen herkenbaar. Onderschrift: 'En dan zeggen ze nog dat de slang niet sprak ...' Het zwaarwichtige onderwerp in de huiselijke context wordt lachwekkend. Iets zwaars wordt licht gemaakt.

Humor prikkelt ...

Pieter Geenen is voor lezers van dagblad *Trouw* een bekende naam. Hij deinst er niet voor terug om in zijn dagelijkse strip brisante actuele kwesties vlijmscherp neer te zetten in een ogenschijnlijk simpele stijl. In bijgaand voorbeeld wordt de lezer geprikkeld om na te denken over de opstelling van het CDA in het landbouwdebat. De tekst roept tegenspraak op: is het een juiste weergave van de feiten? Wat vindt de tekenaar en wat vind je zelf? De tekening laat het CDA zien als in zichzelf verdeeld, is dat zo? De overdrijving is humoristisch, net als het beeld van de twee katheders. Maar de humor dient een doel: de lezer aan het denken zetten. Dat zijn voor mij de mooiste prenten.

• Theo Poot
KIZ-TEKENAAR

Christenen die mopperen dat ze onrechtvaardig behandeld worden, moeten hun CAO nog eens overlezen (Johannes 15:18-22)

THEMA

CULTURELE AGENDA

Alle culturele activiteiten met toelichting staan ook op www.kerkinzoetermeer.nl

Lunchpauzeconcerten

elke woensdag 12.45-13.15 uur
6 oktober Annemieke IJzerman – harp
13 oktober Pauline Schenkelaars – blokfluit, Ronald de Jong – klavecimbel
20 oktober Roberto Guiarro – vleugel
27 oktober Laura Rafecas – viool, Rodrigo Robles – vleugel

3 november Zoetermeer Klassiek

En op 3 november een uur lang Lunchpauzeconcert in het kader van Zoetermeer Klassiek, met: Andrew Wong – barokviool, Anna Lachegy – viola da gamba, Mimoe Todo – klavecimbel
Oude Kerk, Dorpsstraat 59; deurcollecte.wherbergoudekerk.nl (coronabewijs en legitimatie verplicht)

Carillonconcert

12.30-13.30 uur, vanaf toren Oude Kerk
Op 2 oktober klinkt er een populair programma met onder meer lied van John Lennon en filmmuziek van John Williams, verzorgd door beiaardier Gijsbert Kok.

Regenboogmuziek

Duoconcert klarinet en piano rond Johannes Brahms

Een avond rond de twee meesterlijke en adembenemend mooie sonates die Brahms in zijn laatste jaren schreef voor klarinet en piano. Uitvoerenden: de Franse klarinettist Bruno Bonansea en de Russische pianiste Maria Meerovitch. Meer informatie over deze musici leest u op de Regenboogmuziek-website.
27 oktober, 20.15 uur; De Regenboog, Nathaliegang 263; € 15 / tot 25 jaar € 5 / Zoetermeerpas gratis; kaartverkoop via www.regenboogmuziek.nl

Lunchconcert Oosterkerk

Welkom bij het maandelijks inloopmarkt-lunchconcertje in de Oosterkerk. Thema: 'Stappen door de muzikale geschiedenis', van Gregoriaans naar modern.
12 oktober, 13.00-13.45 uur; Oosterheemplein 320

Bijbellexpositie Ichthuskerk

Juist in de maand oktober waarin de NBV21 verschijnt – de vernieuwde versie van de Nieuwe Bijbelvertaling uit 2004 – is er in de Ichthuskerk een Statenbijbel uit 1716 te zien. En meer! Ook een Rembrandt- en Chagall-bijbel, Engelse Statenbijbel, de Geheele Heilige Schrift door eenigen van de voornaamste Engelse Godgeleerden, de Pelgrimage van het kindeken Jesus (1737) en een Franstalige Sainte Bible uit 1904. In de kerkdienst van 10.00 uur op Bijbelzondag 31 oktober wordt hier aandacht aan geschonken. Aansluitend te bezichtigen en ook op woensdag 3 november tijdens Open Ichthuskerk, Parkdreef 258, van 10.00-12.00 uur.
Meer (actuele) informatie op www.pwzn.nl

Advertenties

klassieke concerten en zaalverhuur

HERBERG OUDE KERK ZOETERMEER

Dorpsstraat 59, 2712 AD Zoetermeer
E info@herbergoudekerk.nl M 06 8351 0287

WWW.HERBERGOUDEKERK.NL

Schoonheidssalon Azora

Schoonheidssalon Azora

- Schoonheidsbehandelingen
- Duo behandelingen
- Aangesloten bij ANBOS en Provoet
- Diabetisch pedicure
- Shellac CND
- Microdermabrasie
- Diverse specialisaties

Balthasarschans 9
2728 EP Zoetermeer
079 341 43 05
info@salonazora.nl
www.schoonheidssalonazora.nl

ichthus boekhandel
bijbels boeken muziek

Dorpsstraat 74 / 2712 AM Zoetermeer / 079-3162081

WWW.ICHTHUSBOEKHANDEL.NL

PERSPECTIEF

Humor en heiligschennis

THEMA

Onze buurman hield wel van een grapje. Zijn vrouw minder, die was de serieuze kant het naast. Allebei waren ze gewaardeerde leden van ons kerkkoor. Op een mooie zomervrijdagmiddag hoorde ik de buurman zeggen: 'Hé Bets, ik heb de heg even geknipt. Niet overal even recht, beetje op en neer, maar ach, je moet maar denken: op bergen en in dalen en overal is God!' Waarop de buurvrouw geschokt riep: 'Jan! Ga je mond spoelen, dat is heiligschennis!'

Tja, humor en religie, vaak niet zo'n makkelijke combinatie. Als gelovigen het gevoel hebben dat Gods heiligheid in het geding is, dan kunnen er duivelse krachten loskomen. Zie het fascinerende *De naam van de roos* van Umberto Eco. En alle heftigheid en gewelddadigheid rond de Mohammed-cartoons. Over wat humoristisch is lopen de meningen even sterk uiteen als er mensen zijn. Wat de een wel grappig vindt, kan een ander diep kwetsen. En toch, stel je eens een wereld voor zonder humor ...

Humor is in essentie vooral: anders zien. In woorden of beelden een verrassend ander perspectief geven dan waaraan we gewend zijn. Wel, is dat ook niet wat Jezus voortdurend doet? Hij leert zijn tijdgenoten de wet te zien vanuit een dieper perspectief: staar je niet blind op de letter, heb oog voor de Geest. Dat heeft ook een Geestig effect. Mensen die niet gezien werden komen ineens onmiskenbaar vooraan te staan: vrouwen en kinderen, hoeren en tollenaars, bedelaars en buitenlanders. In zijn gelijkenissen zijn er heel andere helden te zien dan men gewend was.

Jezus zet je vertrouwde mensbeeld, je wereldbeeld, zelfs je godsbeeld uitdagend op zijn kop. Hij houdt ons een ander perspectief voor. Dat raakt, omdat het tegelijkertijd relatieveert én aanscherpt. Net als humor dat kan.

En Gods heiligheid dan? We denken dat 'Gods naam niet ijdel gebruiken' en 'niet voor beelden neerknielen' is om God te beschermen. Nou, Gods heiligheid kan wel tegen een stootje. Ik denk dat de Tien Woorden met name ook bedoeld zijn om onszelf te beschermen: vloeken en verafgoden doet onszelf geen goed.

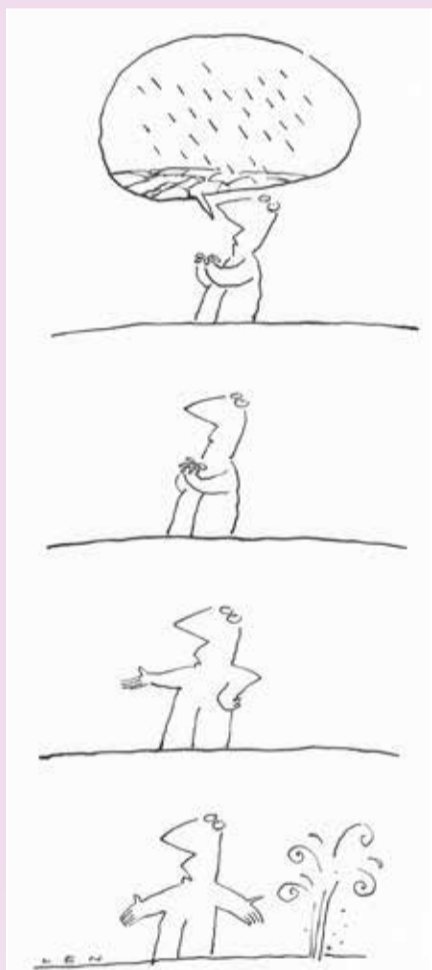
Jezus leert ons dat Gods heiligheid vooral gediend wordt door hoe we omgaan met elkaar. En in het bijzonder met mensen die Hij een andere plek geeft dan die ze bij ons vaak hebben. *De eersten zijn de laatsten, wie nakomt gaat voorop* ...

Geloof en humor: met een glimlach anders leren zien

Wie in humor, ook in religieuze humor, alleen een bedreiging ziet, gaat aan de bevrijdende kracht ervan voorbij. Jezus zelf vernieuwt het Godsbeeld van de gefronste wenkbrauwen en de dreigende vinger. Hij vertelt over de open armen en bevrijdende lach van de Vader die intens blij is dat zijn kind er weer is en oproept om feest te vieren. Gelovigen mogen lachen. Onze inspiratie is het Evangelie. Letterlijk: *goed of blij* bericht. Wel, zo gezegd kan zelfs een glimlach een missionair getuigenis zijn.

• ds. Rein Algera

PREDIKANT ZOETERMEER-NOORD

Strip: Len Munnik (Open Deur)

KERK NA CORONA (1)

Wat hebben we geleerd?

NIEUWE KANSEN • Het ziet er dan toch naar uit dat dit najaar het leven weer min of meer normaal gaat worden. De Covid-crisis, die nu meer dan anderhalf jaar geduurd heeft, zal zijn sporen nog lang nalaten. Dit geldt ook voor de kerken. In een serie van vijf afleveringen lopen we de belangrijkste veranderingen in ons kerkelijk leven na, de gevolgen én nieuwe kansen in de nabije toekomst.

In maart 2020 kwam alles wat normaal was tot stilstand. Met kunst-en-vliegwerk werden de kerkdiensten door een groep vrijwilligers vanaf dat moment online verzorgd. Daarvoor is heel hard gewerkt. Het opnemen van een dienst is geen sinecure. En toch werden op deze manier nog veel leden bereikt. Er keken zelfs meer mensen dan dat er vóór de crisis in de kerk kwamen. Maar er haakten ook mensen af. Hetzij omdat ze niet over internet beschikten, hetzij omdat ze de verbinding met hun broeders en zusters misten, hetzij omdat ze de online vieringen als te passief ervoeren. Online vergaderen was ook niet weggelegd voor iedereen. En de vele geplande bijeenkomsten kwamen gewoon te vervallen, omdat we niet meer bij elkaar konden komen. Met nieuwsbrieven probeerden we elkaar vast te houden en te bemoedigen.

Wat kan eruit, wat moet erin?

Interessant is de vraag of er in onze gemeente dingen zijn die we vóór corona nog niet deden, maar die we nu wel doen. Allerlei creatieve vormen van kerkelijke presentie zijn ontstaan. Wat is nieuw en goed voor ons en willen we graag vasthouden?

Maar net zo goed is het om na te denken over zaken die we het afgelopen jaar niet hebben gedaan, terwijl we ze vóór corona altijd deden. Welke dingen waren dat? Zitten daar zaken tussen die we – als we eerlijk zijn – niet gemist hebben? En zouden we daarmee dan ook kunnen stoppen?

Veel gemeenten verzorgden online vieringen en ze voorzien onmiskenbaar in een behoefte. Ook straks, in ieder geval voor wie minder mobiel is. Maar ...

• Zullen er ook mensen voortaan thuis blijven, bijvoorbeeld omdat online een kerkdienst volgen erg gemakkelijk is? En wat heeft dat voor gevolgen?

• Kénnen wij de mensen die online keken en voor corona niet in de kerk kwamen? En kunnen wij met hen in contact komen? Daar ligt een missionaire uitdaging!

Onderlinge verbondenheid, gemist of niet?

De situatie vanaf maart 2020 maakte lijfelijke ontmoeting van de ene op de andere dag zo goed als onmogelijk. Wat er nog gebeurde ging online. Vorming en toerustingsbijeenkomsten moesten steeds weer uitgesteld of zelfs afgezegd worden. Plotseling kon, maar ook hóefde er niet zo veel meer. Dat had ook iets weldadigs.

• Wat betekent deze weldadigheid voor de periode dat we (vrijwel) vrij zijn van coronadringing? Waar waren we tijdens de coronacrisis mee bezig? • En daaraan gekoppeld de uitdaging: hoe herpakken we ons als gemeente na de coronacrisis; weten we elkaar straks ook te vinden?

Wat zijn de blijvertjes?

Heeft de coronacrisis niet bepaald bij onze kwetsbaarheid en onze afhankelijkheid? De ouderen zonder internet kwamen nog meer in een isolement terecht. Met telefooncirkels kon men elkaar echter blijven bereiken. Want telefoon heeft iedereen. Daarmee kon ook worden voorzien in het boodschappen doen en het bereiden van maaltijden voor de meest kwetsbaren.

De wekelijkse nieuwsbrieven werden het belangrijkste middel om de verbinding met elkaar te houden. Wel was het zoeken naar de juiste toon. In de nieuwsbrieven werd men vooral uitgenodigd om elkaar vast te houden. Met elkaar koffiedrinken ging niet meer, maar 'digitaal koffiedrinken' via een app zoals Zoom gaat prima. Binnen de Protestantse Wijkgemeente Zoetermeer-Zuid deden hier tussen de vijf en vijftien mensen aan mee.

Kunstwerk op kerkplein Middelburg

Er was meer diepgang dan bij het 'normale' koffie drinken na de kerkdienst. Er is diepgang als er niet in algemeenheden gepaard wordt, als er ruimte is om persoonlijke ervaringen en overtuigingen te delen. Blijkbaar biedt Zoom daarvoor een veilige ruimte. Wellicht dat het indirecte contact via een scherm ook helpt. Wat betekent dit alles voor na corona?

• Zal een aparte gespreksruimte in de kerk met gespreksleiding evenveel diepgang opleveren als via Zoom? Blijven de telefooncirkels actief? • Wachten we, zoals vóór de crisis, op hulpvragen of bieden we bij voorbaat veel actiever hulp aan kwetsbaren, binnen onze eigen gemeente, maar ook daarbuiten?

• Jan Blankespoor

Bron: 'Kerk na corona – Hef op uw hoofden', brochure van de Protestantse Kerk in Nederland onder redactie van de werkgroep Lockfree, mei 2021, download via protestantsekerk.nl/nieuws

Kerkgebouwen zijn gemaakt van de stenen die Jezus niet had om zijn hoofd op neer te leggen.

LEESROOSTER

Elke dag de Bijbel open

Deze dagelijkse bijbelteksten worden tijdens het middaggebed in Taizé gelezen. De verwijzing geeft een wat langere tekst aan. Het hele leesrooster voor deze maand kunt u downloaden van www.kerkinzoetermeer.nl

ZON. 10 OKTOBER - Marcus 10:17-30
Jezus zegt: Iedereen die alles heeft achtergelaten omwille van mij en het evangelie, zal in deze tijd het honderdvoudige ontvangen, gepaard met vervolging, en in de tijd die komt het eeuwige leven.

MA. 11 OKTOBER - *Wijzeheid 1:1-3*
Zoek de Heer met een eerlijk geweten. Wie hem niet wantrouwt zal hem zien.

DI. 12 OKTOBER - *Matteüs 18:12-14*
Jezus zegt: Als de herder het afgedwaalde schaap vindt, dan zal hij zich over dat ene meer verheugen dan over de negennegen-tig andere die niet afgedwaald waren. Zo wil ook jullie Vader in de hemel niet dat er één verloren gaat.

WO. 13 OKTOBER - *Romeinen 6:4-11*
Paulus schreef: Wanneer wij met Christus zijn gestorven, geloven we dat we ook met hem zullen leven.

DO. 14 OKTOBER - *1 Korintiërs 6:14-20*
Paulus schreef: Uw lichaam is een tempel van de heilige Geest, die in u woont en die u ontvangen hebt van God.

VR. 15 OKTOBER - *Psalm 4*
Velen zeggen: 'Wie maakt ons gelukkig?' Heer, laat het licht van uw gelaat over ons schijnen.

ZA. 16 OKTOBER - *Spreuken 3:21-31*
Je kunt vertrouwen op de Heer, hij beschermt je tegen hinderlagen.

UITGELEZEN

Geheimtaal om levenslang mee bezig te zijn

Theoloog Sytze de Vries is bij velen bekend als schrijver van kerkliederen en gedichten. In *Van liefde gesproken* ontfaelt hij voor zijn lezers het Johannes-evangelie. Dit is volgens hem het meest poëtische en toch ook theologische evangelie. Tijdens zijn predikantenjaren is hij drie keer in verschillende gemeenten door dit evangelie 'gekropen'. Wat voor hem verhelderend was en van kracht bleef, staat nu in dit boek. Het is de neerslag van een predikantenleven-lange omgang met het Johannes-evangelie. Allerlei fragmenten uit zijn preken herschreef hij tot meer dan honderd miniaturen. Korte teksten die een element, een thema of een gedachte eruit lichten. De Vries hoopt dat dit zijn lezers uitnodigt tot verder overdenken en lezen van dit evangelie in de kerkdienst, thuis of leerhuis. Temeer omdat delen van dit evangelie regelmatig op de diverse leesroosters staan. Voor De Vries heeft het Johannes-evangelie de structuur van bladerdeeg. Steeds staat er meer en anders dan je denkt. Zinnen zijn raadselachtig en wie dieper graaft en laagjes afpelt ontdekt nieuwe betekenissen. Letterlijke woorden worden overdrachtelijk. Het kan volgens hem niet anders

of dit is een bewuste literaire constructie om het geheim te benadrukken dat zich gaandeweg openbaart:

Dit is het Lam van God! In Hem wordt God openbaar.

Al lezend merk je dat het goed is om te doseren. Lees één miniatuur per dag en neem de tijd om erover na te denken – uiteraard met de evangelietekst erbij. Soms vind ik dat ook de uitleg van De Vries te veel van bladerdeeg heeft. Maar geen nood: bij een tekstgedeelte met veel laagjes staat hij stil in een aantal miniaturen en zo komt er meer helderheid. Dit boek leent zich zeker voor persoonlijk of gezinsgebruik maar ook voor een gespreksgroep.

Al lezend geef je De Vries gelijk: met de geheimtaal van dit evangelie kan een mens levenslang bezig zijn.

• Joke Westerhof

Sytze de Vries, *'Van liefde gesproken. Miniaturen bij Johannes'*, Middelburg: Skandalon, 2021, € 22,50

